

LILLEHAMMER

KOMMUNE

Handlingsplan 2020-2030

Opprydding i avløp fra spredt bebyggelse

Versjon	Dato	Beskrivelse
1.0 (nytt dokument)	12.01.2021	Orienteringssak i U-KMS

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	3
2	Mål	4
3	Ansvar	4
4	Hensikt, omfang og strategi	4
4.1	Forhold i randsonene	5
4.2	Prioritering av innsats.....	6
5	Opprydding basert på nedbørsfelt	6
6	Fremdriftsplan	10
7	Kommunens virkemidler	10
8	Kostnader og finansiering	11
9	Informasjon og tidsfrister	12
Vedlegg – Henvisning til lovverk og relevante paragrafer		13
	Plan- og bygningsloven kapittel 27 – Tilknytning til infrastruktur.....	13
	Forurensningsloven	14
	Forurensningsforskriften kapittel 12.....	15

1 Innledning

EUs Rammedirektiv for vann (vanndirektivet) fra 2000, er innarbeidet i norsk rett gjennom vannforskriften. Vannforskriften deler landet inn i ulike vannregioner som igjen er delt inn i flere vannområder. Lillehammer kommune tilhører vannområdet Mjøsa, og Mjøsa inngår i vannregion Glomma.

Det er utarbeidet en regional plan for vannforvaltning i vannregion Glomma for perioden 2016-2021. Vannområdet Mjøsa er en del av denne planen hvor det fastsettes miljømål for alt vann – både elver, innsjøer og grunnvann. Planen viser miljøtilstand i dag og har et tiltaksprogram for å nå de fastsatte målene. Kommunen er pålagt å være med i arbeidet med tiltaksprogrammet gjennom utslippstillatelsen for Lillehammer renseanlegg¹. Utbedring/oppgradering av private avløpsanlegg i spredt bebyggelse er et av flere tiltak i vannforvaltningsplanen.

Under Mjøsaksjonen på slutten av 1970-tallet ble det tatt beslutning om å stoppe og redusere forurensnings-tilførselen til innsjøen. Ved ytterligere tiltak på 80- og 90-tallet ble vannkvaliteten i Mjøsa betydelig forbedret, og i dag er vannkvaliteten i ferd med å nå den målsettingen som er satt for Mjøsa.

Det er et nasjonalt miljømål at en opprettholder en økologisk status som mest mulig tjener alle brukerinteresser. Drikkevannsinteressene og kravene til godt egnet råvann, samt Mjøsa som leveområde (biotop) for storaure og rike bestander av istidsinnvandrere (mysis, trollstidskreps, krøkle og hornulke), står sentralt. Naturgitt økologisk status må derfor så langt som mulig opprettholdes så vel i Mjøsa som i de store sidevassdragene. Det vil si at Mjøsa og tilrennende vassdrag i fremtiden skal ha god eller svært god økologisk status i henhold til det som er målet for vannforvaltningsplanen for vannregionen Glomma.

Sommeren 2019 var det stor algeoppblomstring i Mjøsa som en direkte konsekvens av høyt biotilgjengelig fosfor i vannmassene. I avløpsanlegg med infiltrasjonsgrøfter sendes avløpsvann gjennom jordmasser, der jordmassene nedstrøms binder opp fosforet fra avløpsvannet. Over tid reduseres fosforbindingskapasiteten i jorda slik at rensekravet til anlegget ikke lenger overholdes. Videre kan det fosforholdige vannet potensielt dreneres ut i nærliggende vassdrag og til slutt ende opp i Mjøsa.

For å forebygge slik forurensning, har Lillehammer kommune fra midten av 1990-tallet bestrebet seg på å innføre kildeseparering der nye utslippstillatelser blir gitt. Dvs. at svartvann (toalettløp) separeres fra annet avløp fra husholdningen (gråvann) og ledes til tett tank eller minirensanlegg. Dette er gjort for å sikre en forsvarlig behandling av svartvannet, siden det generelt sett er dårlig infiltrasjonsgrunn i kommunen.

Dårlig infiltrasjonsgrunn i Lillehammer skyldes at store deler av løsmassene består av finstoffholdig og hardpakket morene, i tillegg til at det ofte er relativt grunt til fjell. De siste årene har det årlig vært gitt omkring et titalls utslippstillatelser i kommunen, hovedsakelig i forbindelse med nybygging eller påbygg av eksisterende boliger. Svært få søknader kommer inn på grunn av anleggets alder eller fordi renssevnen er dårlig. En stor del av anleggene i kommunen ble bygd i perioden 1960-1980, og forventet levealder for et infiltrasjonsanlegg er ca 20 år. Det antas derfor at mange av de separate anleggene i kommunen ikke fungerer tilfredsstillende, og at det er et betydelig behov for oppgradering/utskifting av anlegg.

¹ Arbeidet organiseres gjennom Vassdragsforbundet for Mjøsa med tilløpselver. Det stilles krav om medlemskap i Vassdragsforbundet i utslippstillatelsen til Lillehammer renseanlegg. Medlemskapet koster ca. 150 000 kr per år.

Kommunen har ikke hatt tilstrekkelig med ressurser til å følge opp forurensing og mangelfulle anlegg. I 2019 ble ansvaret for denne oppgaven plassert hos TO Vann og avløp, og det ble opprettet to nye stillinger med ansvarsområde utslipps-/påslippstillatelser og avløp i spredt bebyggelse. Stillingene skal finansieres ved egne saksbehandlings- og tilsynsgebyr, og er skilt ut i eget fondsområde.

Det er nå utarbeidet administrative retningslinjer, rutiner og handlingsplan, og oppryddingsarbeidet kan begynne.

2 Mål

I kommunens hovedplan vann og avløp (2021-2024) stilles det i leveransemål FM-3 krav om at «Miljøavtrykket skal reduseres. Vann- og naturressurser skal forvaltes på en miljøvennlig måte og tas vare på for kommende generasjoner.»

Leveransemålet er konkretisert bl.a. i disse punktene:

- Lillehammer kommune sitt ansvar innen vanndirektivets handlingsplan skal overholdes.
- Alle private avløpsanlegg skal oppfylle dagens lovkrav og ha en gyldig utslippstillatelse innen 2030.
- Det skal være systematisk tilsyn/kontroll av private avløpsanlegg, samt fett- og oljeutskillere.

Dette innebærer at TO Vann og avløp skal arbeide for at avløp i spredt bebyggelse skal være i henhold til forurensningsforskriften. På sikt skal Lillehammer kommune også gjennom randsoneplanlegging tilrettelegge ledningsnett for å kunne koble på flest mulig husstander som har private avløpsanlegg for å redusere forurensning av miljø og vassdrag.

Formålet med denne oppryddingsplanen er å redusere forurensning fra private avløpsanlegg i spredt bebyggelse. Dette vil være et viktig bidrag til at målet om god økologisk vannkvalitet i alle kommunens mange resipienter etter hvert kan oppnås i samsvar med EU sitt rammedirektiv for vann.

3 Ansvar

Det er *eier av privat avløpsanlegg* som selv er ansvarlig for at eget anlegg fungerer i samsvar med lover og regler. Det er også eier som er ansvarlig for vedlikehold og nødvendige oppgraderinger.

I Lillehammer kommune er det tvungen tømning av slamavskillere og tette tanker. For tømningen skal abonnentene benytte entreprenør som har avtale med kommunen. Slamtømmer skal også føre tilsyn med anleggene og sender dokumentasjon til kommunen ved avvik som grunnlag for evt. pålegg om utbedringer. Som dokumentasjon fra tømningene oversendes tømmeseddel til kommunen.

Kommunen er forurensningsmyndighet for avløpsanlegg under 2000 pe med utslipp til ferskvann og 10 000 pe med utslipp til sjø, og skal føre tilsyn og om nødvendig kreve utbedring av slike anlegg.

4 Hensikt, omfang og strategi

Utslipp fra private avløpsanlegg i spredt bebyggelse tilfører vassdragene fosfor med høy biotilgjengelighet og har høyt innhold av bakterier. For at utslippsvann fra private avløpsanlegg skal gjennomgå tilfredsstillende rensing før utslipp til natur/resipient, vil det være nødvendig å oppgradere en stor andel av de private avløpsanleggene, alternativt tilknytte eiendommene til det

kommunale ledningsnett. Å rydde opp i forholdene rundt utslipp fra private avløpsanlegg er en prioritert oppgave i hovedplan vann og avløp (2021-2024), i tillegg til at det er et av tiltakene i vannforvaltningsplanen til vannområdet Glomma.

Både helårsboliger og hytter/fritidsboliger har private avløpsanlegg. Ca 10 prosent av kommunens innbyggere er ikke tilknyttet offentlig vann og avløp, og har følgelig privat løsning. Det er i tillegg ca. 1500 registrerte hytter og fritidsboliger, hvorav ca. 450 (pr juni 2013) er tilknyttet kommunalt vann og avløp mens 50 er registrert med egne avløpsanlegg. Disse hyttene ligger i hovedsak i hytteområdene ved Nordseter. De øvrige hyttene er såkalte lavstandardhytter – der regelen om å bære vann inn og ut av hytta gjelder.

Det er over tid gjennomført sporadiske kontroller på hytter som ikke er tilkoblet kommunalt vann og avløp, og flere ulovlige avløpsløsninger er avdekket. Det er stort påtrykk fra hytteeiere for å få etablert alternative avløpsløsninger. Som et ledd i oppryddingsarbeidet er derfor også kommunens administrative retningslinjer for avløp i spredt bebyggelse oppdatert. Retningslinjene beskriver krav til tekniske løsninger, samt hjemmelsgrunnlag, saksbehandlingsrutiner mm.

4.1 Forhold i randsonene

Med randsoner i sammenheng med kommunalt vann og avløp menes bebygde områder som grenser til områder med kommunal tilknytning. Bebyggelsesmønster og avstand til nærmeste kommunale avløpsledning er avgjørende for hvilken strategi som bør velges for å rydde opp i spredt avløp her. I områder hvor det ikke er planlagt å legge kommunalt avløpsnett i hovedplan vann og avløp (2021-2024) vil oppgradering av eksisterende private avløpsløsninger være hovedfokus. Private avløpsanlegg må skiftes ut eller oppgraderes i samsvar med dagens standard for private avløpsløsninger, og slik at forurensningsforskriftens § 12-8a overholdes. Det åpnes likevel for muligheten for utsettelse i randsonerområder der utbygging av offentlig avløpsnett kan være aktuelt i nær fremtid.

Eiendommer med godkjente utslippstillatelser og som tilfredsstiller rensekrav etter forurensningsforskriftens § 12.8a, skal normalt ikke pålegges tilkobling til kommunal avløpsledning før 10 år etter ferdigstillelsesdato av det private avløpsanlegget. Etter dette kan kommunen kreve at eiendommen tilknyttes offentlig ledningsnett dersom avstanden mellom eiendommen og det kommunale ledningsnett ikke er for stor. I de tilfeller hvor kommunen planlegger fremførelse av nytt offentlig avløpsnett, skal eiere av eiendommer som vil berørt av et tilknytningskrav, varsles i god tid om at pålegg om tilknytning vil bli gitt.

Utbygging av det kommunale ledningsnett i randsoner, utløses som oftest på bakgrunn av lokale forurensningsproblemer fra dårlige fungerende separate avløpsanlegg på grunn av vanskelige grunnforhold for infiltrering av avløpsvann, og/eller dårlige vannforsyningsanlegg både når det gjelder kvalitet og mengde. På sikt ønsker Lillehammer kommune gjennom randsonerplanlegging tilrettelegge ledningsnett for å kunne koble på flest mulig husstander som har private avløpsanlegg, for å redusere forurensning av miljø og vassdrag. I enkelte randsoner kan det være aktuelt for kommunen å forlenge kommunale vann- og avløpsledninger. Andre steder er det huseiere eller utbyggere som bygger ledning frem til det kommunale anlegget.

Lillehammer kommune har i forrige planperiode for hovedplann vann og avløp prioritert utbygging i flere randsoner. De viktigste randsonerutbyggingene er nå foretatt, og i kommende planperiode er ikke videre randsonerutbygging prioritert. Gjennom opprydding av avløpsanlegg i spredt bebyggelse kan det likevel komme opp behov for mindre randsonerutbygginger i områder der det ikke er mulig å

få til andre forsvarlige løsninger. Det må da vurderes om det er rom for å implementere nye tiltak i hovedplanens handlings-/investeringsplan.

Stor avstand både mellom bygninger og fram til det kommunalt avløpsnett kan gjøre at kost/nytteverdien av å fremføre kommunalt avløpsnett blir svært høy. Siden tilknytning av nye randsoner ikke er prioritert i kommende planperiode, vil pålegg om oppgradering av private avløpsanlegg bli hovedfokus. Private avløpsanlegg skal derfor i hovedsak skiftes ut eller oppgraderes for å tilfredsstille dagens renskrav i henhold til § 12.8a i forurensingsforskriften. Det åpnes likevel for muligheten til å få utsettelse i områder som åpenbart kan være aktuelle å koble til kommunalt ledningsnett på sikt. Dette vil blant annet gjelde for utbygging som ikke ble ferdigstilt i den forrige hovedplanen og enkelte områder på Nordseter som er under vurdering.

4.2 Prioritering av innsats

For private avløpsløsninger i spredt bebyggelse, har Lillehammer kommune prioritert innsatsen for opprydding slik at eiendommer som allerede er gitt et pålegg, eller alt har fått et varsel om pålegg, følges opp først. Deretter prioriteres det å gis nye pålegg i gitt rekkefølge:

- til eiendommer med direkteutslipp fra slamavskiller
- til eiendommer med avløpsanlegg som er eldre enn 30 år
- til eiendommer med tekniske feil på anlegget
- til anlegg med tydelig forurensning

Eiendommer med de eldste avløpsanleggene vil få pålegg om utbedring først. Utslipp fra disse anleggene vil være lovlige inntil pålegg om utbedring er gitt og fristen for utbedringen er nådd. Anleggseier må søke kommunen om ny utslippstillatelse, og i de tilfeller hvor eksisterende avløpsanlegg ikke holder mål, må eier oppgradere sitt anlegg. Eiendommer med godkjent utslippstillatelse hvor avløpsanlegget er yngre enn 30 år, men har feil eller mangler, vil også få pålegg om utbedring.

I områder der det er mulighet for det, vil det bli gitt pålegg om påkobling til kommunalt ledningsnett.

Oppryddingsstrategien baseres på de enkelte delnedbørsfelt. Dette innebærer at det også er nødvendig med en videre kartlegging av de ulike nedbørsfelt i kommunen, før det basert på status kan avklares hvilke områder som bør prioriteres først og nøyaktig hvilke tiltak som er nødvendige for å kunne oppnå god økologisk tilstand i alle delnedbørsfelt der det er avvik mellom miljømål og vannkvalitet.

5 Opprydding basert på nedbørsfelt

Rapporter fra kartleggingen som startes i 2020, i tillegg til kommunens kunnskap ellers om de enkelte avløpsanleggenes tilstand, vil danne grunnlag for oppryddingsarbeidet. Ut fra dette vil det utarbeides en egen rapport basert på Lillehammers delnedbørsområder, som gir grunnlag for en tiltaksområdeinndeling og prioriteringsliste.

For å komplettere kartleggingen av de ulike nedbørsfeltene, vil følgende dokumentasjon og tiltak benyttes:

- arkiv over utslippssøknadene fra Mjøsaksjonen
- kartlegging og tilstandsvurderinger som ble påbegynt våren 2020
- septikrenovatørens tømmerapporter
- kontroller utført i 2007
- kommunens egen kunnskap om avløpsanleggenes tilstand og lokale forhold

- befaringer og tilsyn

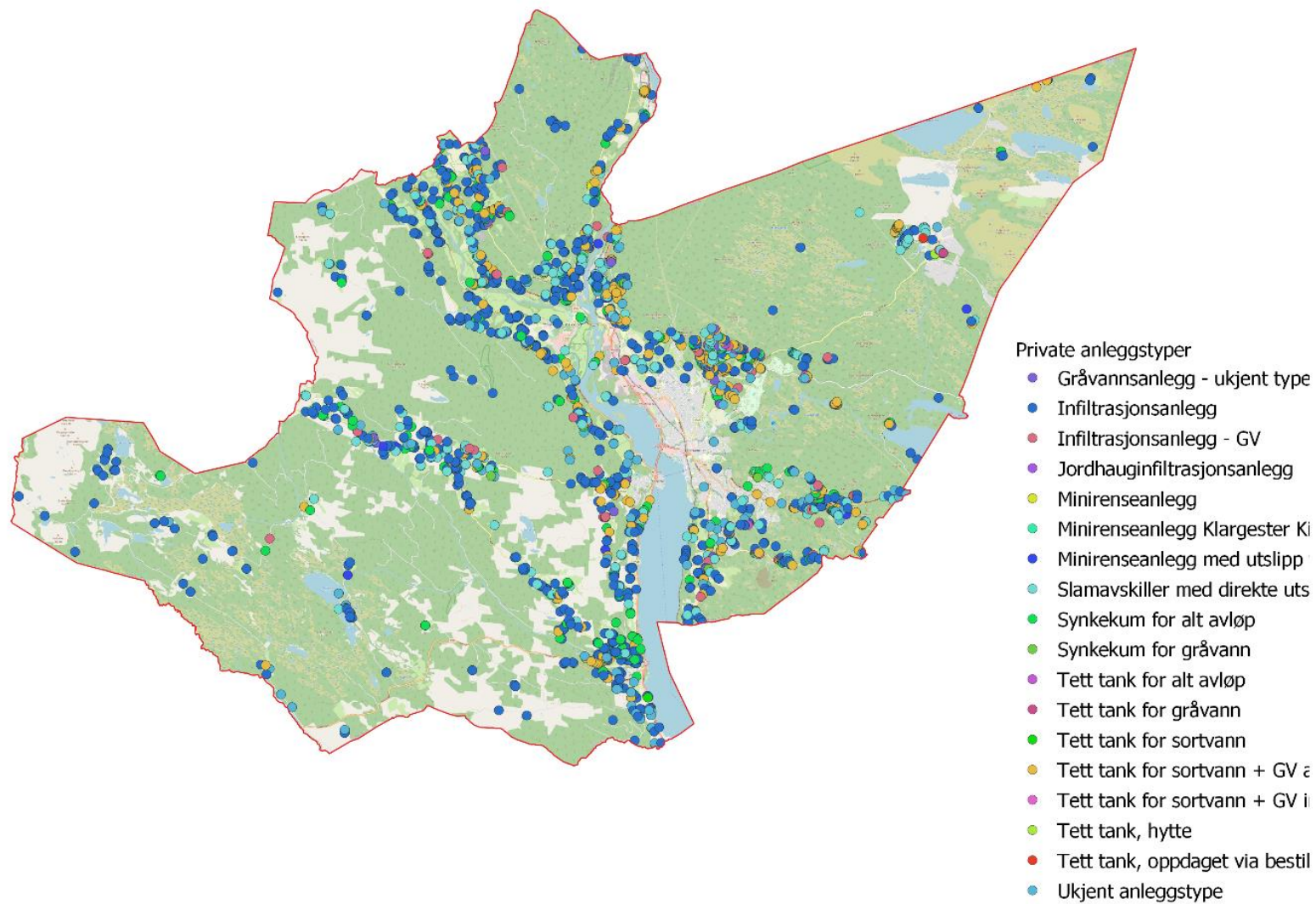
Kommunen har et nesten komplett arkiv over private avløpsanlegg fra Mjøsaksjonen som pågikk rundt 1980. I tillegg er alle private avløpsanlegg som er i bruk i dag registrert i kommunens eiendoms- og gebyrregister (KomTek). Det er fakturert for cirka 1000 infiltrasjonsanlegg for helårsboliger i Lillehammer kommune. Med omlag 10 utslippssøknader i året, der de fleste er relatert til nybygg, antas det at rundt 80 prosent av eksisterende anlegg har dårlig eller meget dårlig funksjon og trenger oppgradering eller utskifting. Kartleggingen som ble påbegynt våren 2020 vil gi et mer nøyaktig estimat.

Seneste redegjørelse for eiendommer i spredt bebyggelse er en oversikt over kontroller fra 2007. Denne viser avløpssystemer for 2176 eiendommer med privat avløp, mens dagens antall fra KomTek er 2997. Tabellen under viser hvordan dette fordeles på ulike anleggstyper.

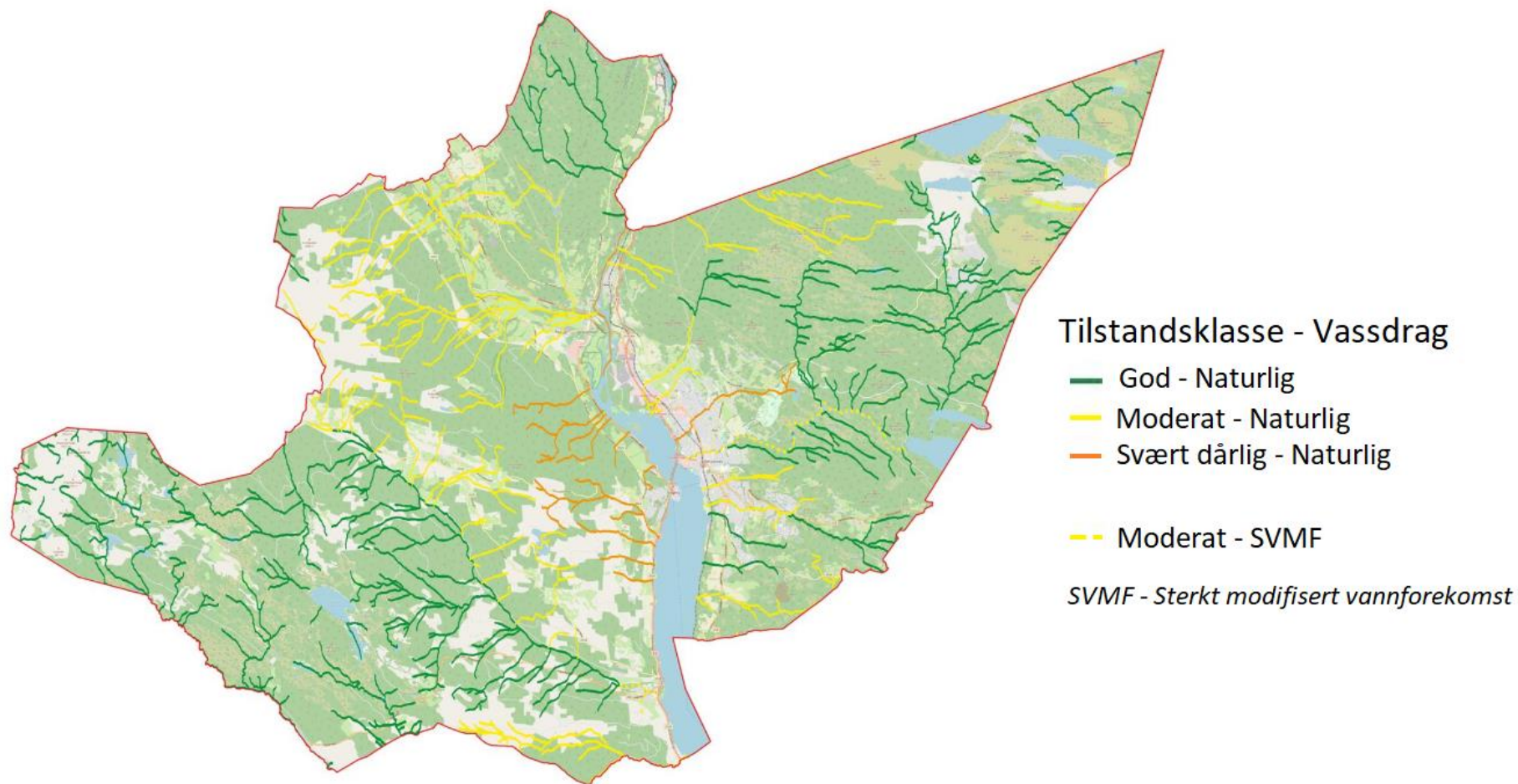
Type	Antall (fra 2007)	Antall (fra KomTek 2020)
Gråvannsanlegg – ukjent type	32	692
Infiltrasjonsanlegg	1100	1
Infiltrasjonsanlegg – GV	51	
Jordhauginfiltrasjonsanlegg	1	
Minirensanlegg	10	54
Minirensanlegg Klargestor Kingspan	1	
Minirensanlegg med utslipp til løsmasser	15	
Slamavskiller		1547
Slamavskiller med direkte utslipp	301	
Synkekum		5
Synkekum for alt avløp	195	
Synkekum for gråvann	11	
Tett tank		521
Tett tank for alt avløp	7	
Tett tank for gråvann	4	
Tett tank for sortvann	1	
Tett tank for sortvann + GV anlegg	267	
Tett tank for sortvann + GV infiltrasjon	1	
Tett tank, hytte	1	
Tett tank, oppdaget via bestilt tømning	1	
Biologisk toalett		38
Ukjent anleggstype	177	138
Pumpekum		1
SUM	2176	2997
Blendet		616

Tabell 1. Oversikt over ulike anleggstyper

Ulik typer private avløpsanlegg i spredt bebyggelse illustrert i kartet:

Med utgangspunkt i vannforskriften vil Lillehammer kommune prioritere innsatsen ut ifra tilstanden til vassdragene og vedrørende nedbørsfelt. Dette gir en hydrologisk sammenheng ved mulige fellesanlegg. Anlegg med minst/ukjent rensning i tilknytning til vassdrag med dårligst tilstand prioriteres høyest.

6 Fremdriftsplan

Det vil bli utarbeidet en egen delplan for hver enkelt delnedbørsområde/tiltaksområde. Rapportene fra kartleggingen vil være med å danne grunnlaget i forhold til prioriteringer. Fremdriftsplanen under er laget som et foreløpig arbeidsverktøy, og denne vil kunne endres underveis hvis det er nødvendig med justeringer i forhold til f.eks. ny kunnskap.

Arbeidet vil gå over flere år. Lillehammer kommune ønsker en stram fremdriftsplan, der det alle private avløpsanlegg skal oppfylle dagens lovkrav og ha en gyldig utslippstillatelse innen 2030, men fremdriften må likevel tilpasses kapasiteten i markedet både mht. prosjekterende og utførende, for å sikre både god kvalitet og et fornuftig prisnivå. Erfaring fra andre sammenlignbare kommuner er at det er realistisk å få oppgradert et sted mellom 60 - 150 avløpsanlegg pr. år.

Spredt bebyggelse - fremdriftsplan utbedring/oppgradering												
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	
Kartlegging og etterbehandling	■											
Lokal forskrift og retningslinjer	■											
Informasjon - orientering	■											
Forhåndsvarsler	■											
Pålegg		■										
Gjennomføring		■										
Kontroll/etterarbeide					■							

Tabell 2. Foreløpig fremdriftsplan for opprydding i spredte avløpsanlegg.

7 Kommunens virkemidler

Kommunen kan som plan- og bygningsmyndighet og forurensningsmyndighet stille nye og endrede krav til eksisterende avløpsanlegg, og den behandler innkommende søknader både etter plan- og bygningsloven og forurensningsloven.

Plan- og bygningsloven:

- Kommunen kan kreve eiendommer tilknyttet offentlig nett med hjemmel i plan- og bygningsloven §§ 27-1, 27-2 og 27-3.

Forurensningsloven:

- Eiendommer med anlegg som ikke oppfyller dagens renskrav, pålegges oppgradering av sitt anlegg med hjemmel i forurensningsloven § 7.
- Når det gjelder eiendommer med utslippstillatelse kan kommunen i medhold av forurensningsloven § 18 oppheve eller endre vilkår i tillatelse og om nødvendig kalle tillatelse tilbake.

- Kommunen kan etter forurensningsloven § 23 bestemme at avløpsvann kan ledes inn i en annens avløpsanlegg. Det er da en forutsetning at anlegget som får tilknytningen, har en tillatelse som dekker det totale utslippet. Bestemmelsen gir eier av avløpsanlegget plikt til å godta tilknytning. Dersom tilknytningen forutsetter framføring av ledning over annen matts grunn, må dette imidlertid skje gjennom eget ekspropriasjonsvedtak i medhold av oreigningsloven, dersom ikke samtykke foreligger.

Forurensningsforskriften:

- Forskriftens del 4 har spesifikke bestemmelser om avløpsvann.
- Forskriftens kapittel 12 omhandler utslipp fra spredt avløp på mindre enn 50 pe, Lillehammer kommune er forurensningsmyndighet etter dette kapittel og fører tilsyn med at bestemmelsene og vedtak fattet i medhold av kapittel 12 følges opp. I § 12-14 heter det at «Kommunen kan i medhold av forurensnings-loven § 18 oppheve eller endre vilkår i tillatelse og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake.»

Lokal forskrift:

- Det skal arbeides med en lokal forskrift som vil supplere reglene i forurensningsforskriftens kapittel 11 og 12. Den skal omfatte (1) nødvendige tilleggskrav for å beskytte vannressursene i kommunen mot forurensing som kan skade andre brukerinteresser, (2) gi kommunen hjemmel for å kreve nødvendig forbedring av eksisterende utslipp og (3) sette krav til tekniske avløpsløsninger som skal benyttes for etablering av nye utslipp.

Se også vedlegg med henvisning til lovverk og relevante paragrafer.

I tillegg gjelder kommunens administrative retningslinjer for avløp i spredt bebyggelse.

Retningslinjene tydeliggjør hva kommunen som forurensningsmyndighet krever ved etablering og oppgradering av private avløpsanlegg i spredt bebyggelse.

8 Kostnader og finansiering

Den enkelte anleggseier må selv dekke kostnadene knyttet til oppgradering av eget avløpsanlegg, og kostnader for å rydde opp i forurensingsforhold på egen eiendom eller forårsaket av eget anlegg. Samarbeid med en eller flere naboer om fellesløsninger kan redusere kostnadene per husstand vesentlig.

Det finnes flere alternative løsninger for rensing av sanitært avløpsvann. For godkjenning av renseløsning skal utslippskrav iht. forurensningsforskriftens § 12.8a overholdes. Godkjente renseløsninger er beskrevet i «Administrative retningslinjer for utslipp av avløpsvann i spredt bebyggelse».

Kommunen kan, for boliger som ligger i randsoner med nærhet til offentlig ledningsnett, kreve at sanitært avløp tilknyttes til den kommunale avløpsledningen. Dersom anleggskostnaden for å tilknytte eiendommen til offentlig avløpsledning blir uforholdsmessig høy, kan det søkes om utbedring/etablering av privat avløpsanlegg istedenfor tilknytning. De totale kostnadene til etablering av privat avløpsanlegget, slik som prosjektering, innkjøp og anleggskostnader, må da dokumenteres. Tilknytningsgebyr, saksbehandlingsgebyr og ekstrakostnader for samtidig framføring av vannledning og bredbåndskabel etc. skal ikke medregnes. Hvis det er mulig for flere naboer å tilknytte seg med felles ledning som gir lavere kostnader per eiendom, skal dette prioriteres foran utbedring/etablering av privat avløpsanlegg.

9 Informasjon og tidsfrister

Oppgradering av private avløpsanlegg slik at de tilfredsstiller dagens renskrav, kan medføre store investeringer for enkeltpersoner. Kommunen vil derfor i forkant gi god informasjon om hvorfor tiltak i spredt bebyggelse er nødvendig. Informasjonskilder kan være lokalpressen, arrangerte møter i lokalmiljøene, utsendelse av informasjonsmateriell, etc. Alle berørte som må gjøre tiltak på sitt private avløpsanlegg vil som minimum bli varslet i brevform. Informasjonen som vil bli gitt vil fokusere på hvorfor det er nødvendig med tiltak og hva som må gjøres. Utfordringene i vassdrag bør beskrives, og det bør forklares hvorfor det er nødvendig å redusere utslippene fra avløpsanleggene til vassdrag. Det blir også viktig å informere om hvilke andre tiltak som blir gjort for å redusere utslipp fra andre kilder i kommunen.

Det vil i tillegg bli gitt informasjon om fordelene med et nytt godkjent avløpsanlegg i forhold til økt verdi på eiendommen.

Det skal etter regelen gå maksimum 2 år fra eier mottar pålegg - eller inngår frivillig avtale - om utbedring av avløpsanlegget, til søknad om ferdigattest på godkjent avløpsanlegg foreligger. Ved forhåndsvarsel om pålegg om utbedring av avløpsanlegg skal fristen for ferdigstillelse ikke være kortere enn 18 måneder.

Det kan gis utsettelse på inntil tre år for ferdigstillelse av tilknytning eller oppgradering av avløpsanlegg. Utsettelse gis av kommunen som forurensningsmyndighet, etter en samlet vurdering av alder på anlegg, grad av forurensning og belastning.

Dersom kommunen har gitt pålegg om tilknytning til offentlig avløpsledning, kan det etter søknad gis utsettelse for påkobling til kommunalt ledningsnett i randsoner der avløpsanlegget ikke er eldre enn 10 år fra utslippstillatelsen er gitt, eller 15 år der det er gitt tillatelse til minirensanlegg.

Utsettelse gis ikke på avløpsanlegg knyttet til fritidsbolig. Dersom fritidseiendom med innlagt vann ligger i rimelig nærhet til offentlig ledningsnett kan kommunen også her kreve eiendommen påkoblet, eller eventuelt kreve at hytta fjerner røropplegg som gir innlagt vann.

Unntak:

I helt spesielle tilfeller kan det gis utsettelse for utbedring av avløpsanlegget i inntil 5 år av gangen. Søker må da påvise et særskilt behov for å få utsettelse. Her kan eksempelvis faktorer som alder, familiesituasjon og helse vurderes. Dersom det dokumenteres at huset er ubebodd, skal det normalt gis utsettelse.

Hvis det innvilges utsettelse av frist for utbedring av anlegget, skal pålegget om utbedring med den nye fristen, tinglyses som heftelse på eiendommen.

Søknadsfristen for utsettelse er 3 uker etter mottatt pålegg – det samme som fristen for innsendelse av klage. Klageinstans er klagenemnda i Lillehammer kommune.

Vedlegg – Henvisninger til lovverk og relevante paragrafer

Plan- og bygningsloven kapittel 27 - Tilknytning til infrastruktur

§27-1 Vannforsyning

Bygning må ikke føres opp eller tas i bruk til opphold for mennesker eller dyr med mindre det er forsvarlig adgang til hygienisk betryggende og tilstrekkelig drikkevann, samt slokkevann. Det samme gjelder opprettelse eller endring av eiendom for slik bebyggelse. Rettighet til å føre vannledning over annens grunn, alternativt til å knytte seg til felles ledningsnett, skal være sikret ved tinglyst dokument eller på annen måte som kommunen godtar som tilfredsstillende.

Når offentlig vannledning går over eiendommen eller i veg som støter til den, eller over nærliggende areal, skal bygning som ligger på eiendommen knyttes til vannledningen. Vil dette etter kommunens skjønn være forbundet med uforholdsmessig stor kostnad, eller særlige hensyn tilsier det, kan kommunen godkjenne en annen ordning.

Kommunen kan i andre tilfeller enn nevnt i andre ledd, kreve at bygningen skal knyttes til offentlig vannledning når særlige hensyn tilsier det.

Reglene i andre og tredje ledd gjelder også for eksisterende byggverk.

§27-2 Avløp

Før opprettelse eller endring av eiendom til bebyggelse eller oppføring av bygning blir godkjent, skal bortledning av avløpsvann være sikret i samsvar med forurensningsloven. Rettighet til å føre avløpsledning over annens grunn, alternativt til å knytte seg til felles ledningsnett, skal være sikret ved tinglyst dokument eller på annen måte som kommunen godtar som tilfredsstillende.

Når offentlig avløpsledning går over eiendommen eller i veg som støter til den, eller over nærliggende areal, skal bygning som ligger på eiendommen, knyttes til avløpsledningen. Vil dette etter kommunens skjønn være forbundet med uforholdsmessig stor kostnad, eller særlige hensyn tilsier det, kan kommunen godkjenne en annen ordning.

Kommunen kan i andre tilfeller enn nevnt i andre ledd, kreve at bygningen skal knyttes til avløpsledning når særlige hensyn tilsier det.

Reglene i andre og tredje ledd gjelder også for eksisterende byggverk.

Før oppføring av bygning blir satt i gang, skal avledning av grunn- og overvann være sikret. Tilsvarende gjelder ved vedlikehold av drenering for eksisterende byggverk.

§27-3 Tilknytning til eksisterende private anlegg

Plan- og bygningsmyndigheten kan tillate tilknytning til private vann- og avløpsanlegg. Eieren av anlegget kan i så fall kreve at den som blir tilknyttet anlegget foretar eller betaler de utvidelser og forandringer av anlegg som tilknytningen gjør nødvendig, eller at det blir stilt sikkerhet for dette. Eieren kan i tillegg kreve refusjon for de opprinnelige anleggsutgiftene og senere oppgraderinger. Kostnadene og refusjonen fastsettes ved skjønn. Utgiftene til skjønnnet bæres av den som blir tilknyttet anlegget.

Forurensningsloven

§7 (plikt til å unngå forurensning)

Ingen må ha, gjøre eller sette i verk noe som kan medføre fare for forurensning uten at det er lovlig etter §§ 8 eller 9, eller tillatt etter vedtak i medhold av § 11.

Når det er fare for forurensning i strid med loven, eller vedtak i medhold av loven skal den ansvarlige for forurensning sørge for tiltak for å hindre at den inntreffer. Har forurensningen inntrådt skal han sørge for tiltak for å stanse, fjerne eller begrense virkningen av den. Den ansvarlige plikter også å treffe tiltak for å avbøte skader og ulemper som følge av forurensningen eller av tiltakene for å motvirke den. Plikten etter dette ledd gjelder tiltak som står i et rimelig forhold til de skader og ulemper som skal unngås.

Bestemmelsen i annet ledd gjelder også forurensning som er tillatt etter § 11 dersom det er åpenbart at vedtaket kan omgjøres etter § 18 første ledd nummer 1 eller 2. Tilsvarende gjelder dersom det av samme grunner er åpenbart at det etter § 9 tredje ledd kan gjøres unntak fra forskrift som tillater forurensning.

Forurensningsmyndigheten kan pålegge den ansvarlige å treffe tiltak etter annet ledd første til tredje punktum innen en nærmere angitt frist.

§18 (endring og omgjøring av tillatelse)

Forurensningsmyndigheten kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelse etter loven her eller etter forskrift i medhold av loven, eller sette nye vilkår, og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake dersom

- det viser seg at skaden eller ulempen ved forurensningen blir vesentlig større eller annerledes enn ventet da tillatelse ble gitt,
- skaden eller ulempen kan reduseres uten urimelig kostnad for forurenseren,
- ny teknologi gjør det mulig å minske forurensningene i vesentlig grad,
- vilkårene i tillatelsen er unødvendige for å motvirke forurensninger,
- de fordeler forurenseren eller andre får av at vilkår blir lempet på eller opphevet, er vesentlig større enn de skader eller ulemper det vil føre til for miljøet, eller
- det for øvrig følger av ellers gjeldende omgjøringsregler.

Tillatelse gitt i medhold av § 11 annet ledd tilbakekalles eller endres dersom kvoteplikten etter klimakvoteloven § 4 opphører.

Tillatelse kan i alle tilfeller tilbakekalles eller endres når det har gått 10 år etter at den ble gitt.

Ved avgjørelser etter første og tredje ledd skal det tas hensyn til kostnadene en endring eller omgjøring vil påføre forurenseren og de fordeler og ulemper endring eller omgjøring for øvrig vil medføre.

§23 (rett og plikt til tilknytning til eksisterende avløpsanlegg)

Forurensningsmyndigheten kan bestemme at avløpsvann kan ledes inn i en annens avløpsanlegg.

Om plikt til tilknytning til eksisterende avløpsledning gjelder reglene i plan- og bygningsloven. Vedtak etter plan- og bygningsloven kan likevel treffes av forurensningsmyndigheten.

Skjer tilknytning til kommunal avløpsledning, betales tilknytningsavgift etter lov 16. mars 2012 nr. 12 om kommunale vass- og avløpsanlegg. Skjer tilknytning til privat avløpsanlegg, kan eieren av anlegget kreve at vedkommende foretar eller betaler de utvidelser og forandringer av avløpsanlegget som

tilknytningen gjør nødvendig, eller at det blir stilt sikkerhet for dette. Eieren kan også kreve refusjon for anleggsutgiftene i samsvar med plan- og bygningsloven. Kostnadene ved underskjønnet skal bæres av den som blir tilknyttet anlegget.

Forurensningsforskriften kapittel 12

§12-1 Virkeområde for kapittel 12

Kapittel 12 gjelder for utslipp av sanitært avløpsvann fra bolighus, hytter, turistbedrifter og lignende virksomhet med utslipp mindre enn 50 pe. For virksomhet som kun slipper ut gråvann, gjelder dette kapittel bare dersom det er innlagt vann.

§12-2 Forurensningsmyndighet

Kommunen er forurensningsmyndighet etter dette kapittel og fører tilsyn med at bestemmelsene og vedtak fattet i medhold av dette kapittel følges.

Der det planlegges utbygging av kommunale ledninger i nær fremtid, kan eiendommer med godkjente utslippstillatelser og som tilfredsstillere renskrav etter forurensningsforskriftens § 12.8a, søke utsettelse for tilkobling der det private avløpsanlegget er yngre enn 10 år regnet fra dato for utslippstillatelsen. Etter nevnte frist kan kommunen kreve at eiendommen tilknyttes offentlig ledningsnett der dette er etablert i nærheten. I de tilfeller hvor kommunen planlegger fremførelse av offentlig avløpsnett til hus/husklynge, skal eiere av berørte eiendommer varsles om at pålegg om tilknytning vil bli gitt etter ferdigstilling eller under fremføring av offentlig avløpsledning.

Innsatsen på spredt bebyggelse tenkes oppdelt i naturlige nedbørsfelter. Dette gir en hydrologisk sammenheng ved mulige fellesanlegg.